

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-Ifov

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

CONFERINȚA REGIONALĂ DE CONȘTIENȚIZARE ȘI SENSIBILIZARE PRIVIND EGALITATEA DE GEN ȘI DE ȘANSE - REGIUNEA SUD EST - 24 NOIEMBRIE 2014 – GALAȚI

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI ȘI A FORMĂRII PROFESIONALE CONTINUE ÎN PROMOVAREA ȘI PROTEJAREA EGALITĂȚII DE GEN ȘI DE ȘANSA, ÎN STOPAREA SEGREGĂRII BAZATE PE GEN PE PIAȚA MUNCII ȘI ÎN TREZIREA ȘI INOCULAREA UNUI INTERES SPORIT DIN PARTEA FEMEILOR PENTRU INIȚIATIVE ANTREPRENORIALE

Egalitatea dintre femei și bărbați este unul dintre principiile fundamentale incluse în Carta drepturilor fundamentale și în același timp, este și unul dintre principiile de bază, fondatoare ale UE, deoarece el are la bază principiul “plată egală pentru muncă egală”, prevăzut în Tratatul Comunității Economice de la Roma.

Preocuparea Consiliului Europei „de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, cu scopul de a proteja și promova idealurile și principiile care sunt patrimoniul lor comun și de a favoriza progresul lor economic și social, în special prin apărarea și dezvoltarea drepturilor omului și libertăților fundamentale“, s-a materializat de-a lungul timpului în numeroase instrumente juridice europene, esențiale pentru promovarea principiului egalității între femei și bărbați fiind:

1. Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950) și Protocoalele adiționale;
2. Carta socială europeană (1961);
3. Carta socială europeană revizuită (1996).

La nivelul Uniunii Europene, problematica egalității de șanse pentru femei și bărbați abordează următoarele tematici:

- principiul nediscriminării de gen
  - egalitatea de tratament între femei și bărbați în afara pieței muncii
  - sarcina probei în cazurile de discriminare de gen
- accesul egal la muncă și formare vocațională
  - accesul la munca, formare vocațională și promovare
  - principiul plății egale

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

- activitățile liber profesionale, inclusiv munca în agricultură
- femeile și știința
- protecție socială
  - reconcilierea vieții de familie cu viața profesională (participarea echilibrată a femeilor și a bărbaților în ambele sfere ale vieții)
  - concediu parental și concediu legat de probleme familiale
  - protecția femeilor însărcinate, a femeilor care au născut recent și a femeilor care alăptează
  - servicii de îngrijire a copilului
  - scheme de asistență socială ocupatională
  - asistență socială
- hărțuire sexuală
  - prevenirea hărțuirii sexuale la locul de muncă
  - protecția demnității femeilor și bărbaților la locul de muncă
- egalitatea de șanse între femei și bărbați la nivel instituțional
  - integrarea componentei de gen la nivelul tuturor politicilor UE (gender mainstreaming)
  - participarea echilibrată a femeilor și a bărbaților la procesul de luare a deciziilor
  - integrarea componentei de gen la nivelul fondurilor structurale
- alte teme de interes
  - prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor
  - prevenirea și combaterea traficului cu femei
  - drepturile sexuale și reproductive.

Strategia pentru egalitatea între femei și bărbați 2010-2015, bazându-se pe foaia de parcurs privind egalitatea între femei și bărbați pentru perioada 2006-2010, precum și pe Pactul european pentru egalitatea între femei și bărbați, identifică acțiuni în cinci domenii prioritare definite în Carta Femeii și un sector care abordează aspecte transversale. Pentru fiecare domeniu prioritar, sunt descrise acțiuni-cheie destinate stimulării schimbării ce se înscriu în abordarea dublă care îmbină integrarea principiului egalității de șanse între femei și bărbați (adică integrarea dimensiunii genului în toate domeniile politice) și măsuri specifice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Cele cinci domenii prioritare ale Strategiei sunt următoarele:

- independență economică egală;
- remunerație egală pentru aceeași muncă și prestarea unei munci echivalente;
- egalitatea în luarea de decizii;
- demnitate, integritate și încetarea violenței bazate pe gen;
- egalitatea de șanse între femei și bărbați în cadrul acțiunilor externe.

Legislația pe plan național

În România, Constituția garantează dreptul la egalitate de șanse între femei și bărbați. Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare, statuează că în cadrul relațiilor de muncă funcționează principiul egalității de tratament față de toți salariații și angajatorii. Orice discriminare directă sau indirectă față de un salariat, bazată pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, este interzisă.

În anul 2002 a fost aprobată Legea nr. 202 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați (republicată în 2007). Acest act normativ reglementează domeniile în care este interzisă discriminarea (accesul pe piața muncii, educație, sănătate, cultura, informare, luarea deciziilor), instituțiile abilitate să urmărească punerea în practică a legii și sancțiunile aplicate pentru încălcarea acesteia.

Introducerea prevederilor europene în legislația românească a generat existența în cadrul normativ românesc a două pachete legislative care reglementează egalitatea de șanse pentru femei și bărbați pe de o parte și discriminarea pe de alta parte. Factorii de decizie din România (atât Guvernul, cât și Parlamentul) au manifestat nehotărâre în implementarea în legislația națională a acestor capitole din acquis-ul comunitar, astfel încât, problematica discriminării de gen se intersectează în cele două pachete legislative.

Practic, discriminarea de gen este reglementată atât de legislația anti-discriminare, cât și de legislație specifică (pachetul legislativ privind egalitatea de șanse pentru femei și bărbați). În România există instituții și proceduri care funcționează în paralel, având la bază acte normative diferite, pentru aceeași problematică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Contextul românesc actual evidențiază faptul că problema discriminării pe criteriul de sex încă se menține în sfera provocărilor cu care se confruntă societatea în ansamblu, existând o serie de diferențe vizibile în ceea ce privește accesul, participarea și implicarea femeilor și bărbaților la nivelul vieții sociale, politice, economice, al pieței muncii și vieții culturale.

Obiectivul general al strategiei constă în îmbunătățirea cadrului de implementare a politicilor de egalitate de gen la nivelul tuturor politicilor și programelor naționale în vederea atingerii de facto a egalității între femei și bărbați la toate nivelurile vieții economice, sociale, politice și culturale.

Obiectivele specifice sunt următoarele:

- introducerea perspectivei de gen în educația formală și nonformală;
- combaterea stereotipurilor de gen din sistemul de învățământ;
- reducerea diferențelor de gen în salarizare;
- încurajarea concilierii vieții de familie cu viața profesională;
- promovarea perspectivei de gen în viața socială;
- sensibilizarea mass-mediei cu privire la principiul egalității de șanse între femei și bărbați;
- încurajarea participării echilibrate a femeilor și bărbaților la toate nivelurile de luare a deciziei;
- implementarea și monitorizarea indicatorilor dezvoltați potrivit Platformei de acțiune de la Beijing;

Deși legiferată în România de câteva decenii, egalitatea cetățenilor fără deosebire de sex este departe de a fi realizată în toate aspectele vieții publice și private, lăsând cale deschisă discrepanțelor bazate pe apartenența la un sex. Necunoașterea de către opinia publică a inegalităților de gen face necesară evaluarea situației reale pe baza unor date obiective.

Deși insuficiente pentru a permite o analiză comparativă de detaliu cu privire la situația bărbaților și a femeilor din România, studii și cercetări recente, bazate pe datele statistice oficiale, relevă existența unor substanțiale diferențe între normele legale și punerea lor în practică

Atingerea țintelor prevăzute în Strategia Europa 2020 privind creșterea inteligentă, sustenabilă și incluzivă, suplinirea golului de forță de muncă ca urmare a

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
 ☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

îmbătrânirii demografice, precum și *necesitatea sustenabilității viitoare a sistemului de pensii* întăresc importanța politicilor egalității de gen în folosirea eficientă a tuturor talentelor.

Pentru reducerea decalajelor de gen este esențială **întărirea cooperării între diferite instituții și părți active în domeniul egalității dintre femei și bărbați**, cum ar fi: *guvernele statelor membre, Comisia Europeană, Parlamentul European, organizațiile partenerilor sociali, societatea civilă, organismele însărcinate cu promovarea egalității de gen, organizațiile internaționale și agențiile UE.*

Din analize efectuate, se evidențiază anumite **progrese** în multe zone ale egalității de gen, cum ar fi în ceea ce privește **implicarea femeilor în activitatea economică, în special la nivelul UE**

Însă, inegalitățile între femei și bărbați încă există, având în vedere, cu precădere, decalajul dintre femei și bărbați în ceea ce privește:

- rata de ocupare,
- remunerarea,
- participarea activă a femeii la luarea deciziei
- participarea activă a femeii în structurile de reprezentare publică.

În cea mai mare parte a țărilor membre UE, femeile continuă să fie **subreprezentate în procesele decizionale** și în **poziții sociale importante**, îndeosebi la cele mai înalte foruri și instituții, în ciuda faptului că acestea **reprezintă aproape jumătate din forța de muncă și peste jumătate din absolvenții cu studii superioare din UE.**

Deși au fost înregistrate unele progrese în ceea ce privește reducerea dezechilibrului bărbați-femei, **în domeniul deciziilor politice**, există încă mult de recuperat întrucât, în medie, unu la patru membri ai parlamentelor naționale și miniștri ai guvernelor naționale sunt femei.

În ceea ce privește **luarea deciziilor în domeniul economic**, proporția femeilor este mai redusă decât cea a bărbaților, la toate nivelurile manageriale și de decizie, acesta reprezentând 1 la 10 membri ai consiliilor de administrație, ale celor mai mari companii ale UE.

Sistemul educativ în România

Conform rapoartelor MECTS numărul persoanelor angajate în învățământ a scăzut continuu în ultimii ani, ajungând de exemplu, în anul 2011 la ca.268000 personal didactic, scăderi înregistrându-se în toate categoriile de învățământ, în special în cel primar, în cel

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN/POSDRU/144/6.3/5/126567

gimnazial și în cel profesional. În general, scăderi de personal se înregistrează la toate categoriile de angajați, cu accent la personalul administrativ și didactic auxiliar.

Reducerea posturilor în învățământ este determinată și de următoarele:

- La nivel general populația școlară este în scădere
- Populația în vârstă de școlarizare este cuprinsă în sistemul educațional în proporție de ca 80%, cu trend de scădere. Populația școlară feminină are o rată de participare mai mare față de populația masculină, la toate nivelurile de educație.
- În ultimii ani, deși s-a îmbunătățit participarea la învățământul obligatoriu de 10 ani, a scăzut rata de participare la învățământul superior, ca și rata de participare a adulților la formarea continuă
- Se mențin diferențe importante între mediul urban și cel rural privind durata de frecvență a învățământului primar și gimnazial

Este necesară continuare și diversificarea măsurilor de promovare a accesului egal la educație având în vedere că deși mai multe fete- 86%, față de numai 74% băieți, care au luat bacalaureatul, urmează o facultate, rata de absolvire a învățământului superior înregistrează o scădere, fiind mai accentuată în cazul fetelor.

Inegalități educaționale în România

Principalele cauze pentru care egalitatea de șanse nu este asigurată în instituțiile educaționale din România sunt:

- Sărăcia
- Mirajul plecării în străinătate
- Tratamente inegale al minorităților
- Diferențele între copii
- Nevoi educaționale speciale pentru unii elevi/studenți

Șanse egale ar putea fi oferite tuturor elevilor prin:

- Motivarea elevilor pentru școală prin creșterea entuziasmului profesorilor, relevanța materialelor de studiu, organizarea lecțiilor, implicarea elevilor, diversitate, relațiile profesor – elev
- Toleranță și acceptarea diferențelor individuale(etnie, religie, rasă etc.)
- Dotarea corespunzătoare a școlilor
- Revizuirea și simplificarea curriculum-ului.

Există încă în școli dificultăți în promovarea egalității de șanse, datorate diferențelor de statut social, discriminărilor de etnie, gen, dezinteresului, ignoranței, intoleranței.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Sunt necesare strategii didactice care să ofere oportunități egale de învățare prin:

- Utilizarea unor criterii comune de evaluare
- Oferirea de atenție, încurajare, considerație către toți elevii
- Crearea unor așteptări egale, indiferent de gen, în ceea ce privește succesul activității de învățare
- Folosirea unor metode didactice care să ia în considerare aptitudinile, nevoile, interesele elevilor.

Problemele economice din ultima perioadă au afectat în special populația urbană, prin creșterea șomajului, salarii mici, deteriorarea veniturilor etc., ceea ce a contribuit la creșterea ratei de copii neșcolarizați, cu abandon școlar și a celor cu eșec.

Atitudinea populației urbane față de școală este mai deschisă, fiind de acord cu necesitatea absolvirii cel puțin a învățământului obligatoriu, condiție obligatorie în perspectiva obținerii unei slujbe.

Rezultatele școlare ale elevilor și în general desfășurarea activităților educative sunt afectate de frecvențele reforme ale sistemului de învățământ.

STRATEGIA EDUCATIONALA IN ROMANIA

În România aproape un sfert din populație își are viața direct legată de învățământ, prin cei aproximativ 5 milioane de copii, elevi, studenți, personal didactic, personal auxiliar. Toate aceste categorii de persoane sunt interesate de finalitățile învățământului și de mijloacele prin care ele se realizează, iar starea educației depinde esențial de comportamentul tuturor acestor actori direcți și indirecti.

Reforma învățământului în România este justificată atât prin nevoia de adaptare a sistemului educațional la cerințele unei societăți fondate pe economia de piață, dar și prin nevoia de ameliorare substanțială a performanțelor învățământului românesc. În primii ani ai tranziției post-socialiste, sistemul de învățământ prezenta caracteristici de natură a diminua substanțial capacitatea sa de performanță, trasături semnificate de numeroase studii de specialitate. Sinteza acestor trasături arată că organizarea învățământului românesc era caracterizată prin:

- Egalitarism, performanțele individuale nu beneficiază de cadrul necesar afirmării și rasplatirii acestora; incapacitatea școlii de a-și asuma propria schimbare nu încurajează competiția și nu favorizează inovația; astfel, orice tendință înspre modernizare este inabusită, iar cetățeanul rămâne minimal ca exprimare socială;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
 ☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

- Colectivism, ilustrat prin ingradirea traseelor individuale de pregatire; are ca rezultat depersonalizarea, minimalizarea initiativei si a diversitatii, accentuarea deficitelor de motivatie si a mentalitatilor ce blocheaza creativitatea, pluralismul si deschiderea; ideea de baza a mentalitatii colectiviste exprima faptul ca societatea este mai importanta decat persoana care, ca sursa de evaluare a starilor sociale, este inlocuita de planul abstract al autoritatii societatii;
- Invatamant reproductiv, necreativ; invatamantul romanesc transmite cunostinte, dar nu este pregatit suficient pentru producerea acestora, avand ca scop mai degraba reproducerea de catre elev sau student a cunostintelor, decat utilizarea si valorificarea lor, pentru stimularea creativitatii si a innoirii;
- Centralism birocratic, unde aproape toate deciziile nu pot fi luate decat de sus in jos datorita presupusei incapacitati de autoguvernare a nivelului ierarhic inferior; predomina fluxurile comunicationale verticale in detrimentul celor orizontale, iar comunicarea cu exteriorul este ignorata;
- Sistemul de invatamant inca ii trateaza pe studenti si elevi ca produse, decat ca actori sau clienti ai institutiilor; organizarea invatamantului asigura mai degraba satisfacerea unor nevoi institutionale ale sistemului de invatamant decat a nevoilor societatii, fapt reflectat de dezinteresul fata de cererea educationala a diferitelor grupuri de clienti ai scolii;
- Paradigma productiei scolare de masa, reflectata in principal de inadecvarea ofertei de educatie la nevoile diferitelor beneficiari si ignorarea alegerilor exercitate de elevi sau alti actori ai educatiei; lipsa autonomiei scolilor si ruptura dintre scoala si comunitate.

Evaluarea carentelor majore ale organizarii si functionarii sistemului de invatamant face ca, in Romania, reforma invatamantului sa devina o prioritate strategica a reformelor perioadei de tranzitie la economia de piata. Primele incercari de reformare a invatamantului au fost in principal urmarea unor decizii politice, ele nu au pornit de la o evaluare realista a starilor de fapt si de la necesitatea identificarii fundamentelor stiintifice si criteriilor de reforma. Aceasta a facut ca schimbarile promovate sa modeleze sistemul de invatamant nu in functie de cerintele clientilor sistemului si ale societatii asupra produsului educational, ci mai de graba in functie de cerintele participantilor la sistem. De aceea, masurile de reforma reflectau, in buna masura, compromisul dintre interesele participantilor la sistemul de invatamant.

Fenomenele demografice si sociale identificate prin scaderea si saracirea populatiei au facut ca ponderea populatiei scolare in totalul populatiei tarii sa scada. Reducerea semnificativa a populatiei scolare se datoreaza unui complex de factori, intre care mentionam:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

- modificarea duratei invatamantului obligatoriu,
- schimbarile intervenite in structura demografica
- conditiile socio-economice speciale imprimate de perioada de tranzitie care influenteaza participarea la educatie.

Alaturi de variabilele specificate, se pare insa ca fenomenul de scadere a ponderii populatiei scolare in totalul populatiei este si rezultatul politicilor educationale aplicate in aceasta perioada, lucru evidentiat prin evolutia extrem de inegala a dinamicii populatiei scolare in functie de treptele sistemului de invatamant.

Pentru toate nivelurile invatamantului preuniversitar efectivele scolare au suferit reduceri insemnate. Cea mai lenta dinamica s-a produs la nivelul invatamantului primar si gimnazial, in principal datorita faptului ca reprezinta singura forma de invatamant obligatoriu.

In invatamantul primar si gimnazial, scaderea efectivelor scolare a avut loc atat din cauza reducerii populatiei de varsta scolară pentru aceasta treapta a sistemului educational, dar si scaderii gradului de cuprindere in invatamantul obligatoriu.

Aceasi tendinta este insa foarte accentuata la nivelul invatamantului liceal, proces evidentiat prin scaderea continua a populatiei scolare de liceu exprimand o tendinta clara de elitizare a invatamantului postobligatoriu.

In paralel s-a remarcat, pentru o perioada, dupa 2001, explozia invatamantului superior, sustinuta atat de extinderea puternica a invatamantului superior public, dar si de aparitia si dezvoltarea spectaculoasa a invatamantului superior privat. Corespunzator acestei dinamici, gradul de cuprindere in invatamant a populatiei de varsta scolară cuprinsa intre 19 si 23 ani a crescut.

In conditiile manifestarii tendintei puternice de reducere a populatiei scolare din invatamantul preuniversitar si de crestere a efectivelor de studenti, sistemul de invatamant este singurul domeniu care si-a marit spectaculos personalul didactic, in principal la nivelul invatamantului liceal. Unele analize au explicat fenomenul in termeni de „foarfece educationala”, adica, pe de o parte a avut loc reducerea populatiei scolare in invatamantul destinat majoritatii, concomitent cu sporirea mai lenta a cheltuielilor si numarului cadrelor didactice alocate acestuia iar, pe de alta parte, s-a manifestat o crestere mai insemnata a cheltuielilor si a personalului didactic destinate treptelor superioare ale sistemului educational. Aceasta orientare a resurselor financiare si umane utilizate in invatamant deschide calea unor evolutii foarte diferite ale treptelor sistemului educational, evolutii marcate de accentuarea disparitatilor intre educatia de baza si treptele educationale post-obligatorii, in special educatia superioara. Concentrarea efortului public in directia treptelor superioare ale sistemului educational ar putea explica declinul educatiei de baza si performantele reduse obtinute de invatamantul romanesc la acest nivel.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Inca din 1994, prin ponderea de 2,5% a personalului didactic din populatia activa a tarii, Romania a atins standardele europene (populatia scolara reprezentand la acea data 19,3% din totalul populatiei) . Analiza dinamicii personalului didactic devine interesanta in contextul in care a existat si exista inca in economia romaneasca o accentuata tendinta de reducere a populatiei ocupate salariate. Invatamantul ramane singurul domeniu care si-a marit numarul si ponderea populatiei ocupate, fenomen a carui intensitate s-a manifestat foarte inegal pe diferite trepte ale sistemului educational.

Cresteri spectaculoase ale numarului cadrelor didactice au avut loc in invatamantul liceal si profesional, in conditiile in care populatia scolara, asa cum am aratat, s-a redus. De asemenea, evolutii similare s-au produs si in invatamantul superior, unde cresterea este determinata de sporirea de peste doua ori a numarului de studenti si de diversificarea profilurilor academice.

Aceasta tendinta a avut ca rezultat reducerea numarului de elevi la un cadru didactic, proces semnificativ pentru invatamantul gimnazial si, mai ales, liceal, unde numarul de elevi la un cadru didactic s-a redus la o treime. In plus, dihotomia rural-urban are conotatii foarte largi, de la volumul resurselor alocate si performantele didactice obtinute, pana la abandonul scolar si diferentele frapante in oportunitatile de acces la treptele educationale superioare.

Expansiunea cantitativa a personalului didactic a absorbit cea mai mare parte a cresterii resurselor alocate invatamantului prin bugetul de stat. Cu toate acestea, salariile personalului din invatamant raman la un nivel redus, ceea ce a generat si va genera in continuare presiuni sindicale si miscari de protest. De asemenea, nivelul redus al remuneratiei personalului didactic devine principalul motiv ce justifica puternica tendinta de privatizare neinstitutionalizata a invatamantului (practica meditatiilor), dar si privatizarea institutionalizata, realizata aproape exclusiv la nivelul invatamantului superior.

Dupa cum sunt abordate in „Cartea Alba a Reformei Invatamantului”, principalele probleme ale personalului didactic din Romania se considera a fi:

- deficitul de statut social,
- deficitul de profesionalizare,
- deficitul de informare ,
- deficitul de comunicare si participare.

Daca ameliorarea sau rezolvarea ultimelor doua poate fi imaginata pe termen scurt, prin strategii adecvate de descentralizare a sistemului de invatamant, problema deficitelor de statut si de profesionalizare necesita masuri de politica educationala pe termen mediu si lung. In acelasi sens, atenuarea deficitelor personalului didactic este, in mare masura, conditionata de recunoasterea salariala.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Intre prioritatile reformei invatamantului trebuie sa se regaseasca obiectivul cresterii veniturilor corpului profesoral, obiectiv subordonat criteriilor de competenta si performanta profesionala dovedita, si nu celor de natura egalitarista si birocratica. Aceasta presupune crearea unei piete veritabile a resurselor umane pentru invatamant si eficientizarea acesteia prin folosirea procedurilor de marketing educational si promotional. Optiunea asupra masurilor si implementarea acestora vor angaja toti actorii sistemului educational si intreaga societate, iar rezultatele pozitive ale ameliorarii deficitelor aratate sunt conditionate inclusiv de schimbari la nivelul mentalitatilor si sistemului de valori dezirabile in societate.

Sistemul de invatamant se bucura de o atentie speciala in cadrul programului de dezvoltare pe termen lung. In aceasta directie s-a actionat pentru:

- Consolidarea rolului scolii;
- Asimilarea limbajului informatic;
- Asigurarea conditiilor pentru invatarea a doua limbi de circulatie internationala;

- Asimilarea temeinica a limbajelor artistice;
- Aprofundarea studiului limbii, istoriei si civilizatiei romane.

Programul de guvernare in domeniul invatamantului s-a concentrat asupra urmatorilor factori: **educatia de baza pentru toti; capacitate de autoperfectionare a sistemului educational; invatamantul superior si cercetarea stiintifica; educatia permanenta intr-o societate educationala.**

Pentru realizarea educatiei de baza pentru toti au fost preconizate o serie de masuri:

- Programe speciale de educatie pentru persoanele cu handicap;
- Programe compensatorii pentru persoane excluse din viata sociala normala;
- Programe de prevenire a abandonului scolar;
- Programe generalizare a invatamantului prescolar;
- Crearea celei de-a doua sanse pentru persoane cu instruire incompleta;
- Programe de sustinere a limbilor si culturilor minoritare;
- Programe de dezvoltare a zonelor defavorizate;
- Programe de reinsertie pentru persoanele marginalizate sau excluse social.

Educatia permanenta si constituirea societatii educationale s-au realizat prin stabilirea cadrului legislativ pentru definirea educatiei permanente, diversificarea si extinderea ofertei de educatie permanenta, includerea educatiei si formarii ca o componenta necesara in toate programele de dezvoltare, coordonarea institutional in procesul educational, coordonarea programelor de finantare externa.

Invatamantul si reconversia fortei de munca au suferit foarte mult datorita, in primul rand, renuntarii practice la activitatea de cercetare stiintifica.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Din pacate, in intregul proces de reforma a invatamantului din tara noastra nu s-a avut in vedere si nu s-a realizat nimic concret pe linia cercetarii stiintifice.

De aceea, este nevoie a se actiona in urmatoarele directii:

- Restructurarea sistemului national al cercetarii stiintifice;
- Adaptarea sistemului national de cercetare stiintifica si dezvoltare tehnologica la cerintele procesului de integrare in Uniunea Europeana;
- Dotarea si informatizarea laboratoarelor;
- Promovarea unor proiecte de colaborare si de creare a unor centre de cercetare stiintifica;
- Dezvoltarea activitatii de cercetare-dezvoltare in plan regional;
- Asigurarea interfetei dintre cercetare si industrie, la nivel national si regional.

Un alt element esential il reprezenta trecerea efectiva la sistemul cercetarii-dezvoltarii ca o structura operationala de tip european. Aceasta inseamna ca, in planul cercetarii, se aplica masuri ce vizeaza perfectionarea managementului institutional si sporirea eficientei activitatii de cercetare-dezvoltare.

Educatia, element esential in definirea nivelului de pregatire si civilizatie al unei natii, se afla pe un drum al tranzitiei, de la o formula de reforma la alta, ajungandu-se la parametrii esentiali ce indica o durata medie de scolarizare de circa 8,3 ani, o speranta de viata scolara de circa 10 ani, un grad de alfabetizare de 96-97% (ceea ce inseamna circa 900.000 de membri ai societatii in situatia de a fi analfabeti), o scadere a ratei brute de cuprindere in invatamant etc., toate acestea corelate cu lipsa perspectivei unui loc de munca, ceea ce implica o situatie delicata pentru perioadele urmatoare.

Iata de ce este nevoie de o investitie masiva in capitalul uman, la toate nivelurile sistemului social-economic si, mai ales stimularea motivatiei pentru invatamant si educatie, astfel incat situatia sa nu ajunga intr-un punct fara intoarcere.

Strategia schimbarii invatamantului superior romanesc si integrarea in structurile europene

Pentru ca educatia si instruirea nu constituie un scop in sine, transformarea sistemului economic si social, performantele unei societati date sunt dependente de natura si calitatea educatiei. In toate tarile foste comuniste din Europa Centrala si de Est, sistemele educationale erau, la momentul 1989, construite si adecvate nevoilor caracteristice economiilor centralizate reflectand existenta monopolului absolut al statului in educatie, insuficienta preocupare pentru eficienta invatamantului si pentru calitatea indivizilor scolarizati.

Anul 1990 a gasit invatamantul romanesc nepregatit pentru a face fata schimbarii, incapabil sa stabileasca corelatii suficient de exacte si flexibile intre palierele educationale si cererea de noi calificari si competente din economie.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRȘTEICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Trecerea la o economie de tip concurențial a impus restructurarea profundă a economiei și a societății românești, ceea ce are implicații directe pe piața forței de muncă, piața care cunoaște dezechilibre și ajustări succesive de mari proporții, generate de mutațiile structurale din economia românească.

Manifestarea acestor fenomene a impus regândirea sistemului educațional din perspectiva adaptării competențelor și specializărilor la reperele noului tip de economie și societate, inclusiv reconsiderarea rolului educației în ce privește impactul economic al acesteia. „Realizarea unui sistem de învățământ modern, flexibil și eficient este un obiectiv major al oricărei societăți deoarece nivelul de pregătire profesională al factorului uman este decisiv în obținerea unei productivități și competitivități superioare”.

Justa apreciere a cerințelor majore ale organizării și funcționării sistemului de învățământ a făcut ca reforma învățământului românesc să devină o prioritate strategică a reformelor de tranziție la economia de piață.

De ce o reformă sistemică? Pentru că are caracter global, este profundă și antrenează o schimbare de paradigmă în politica educațională, nu doar o schimbare de curriculum și de cadru legislativ. O astfel de reformă vizează logica internă a învățământului și relațiile sale cu sistemul social global (fiind rezultatul unor schimbări politice de amploare), sporind sensibil șansele de a promova o educație pro-democratică și pro-europeană.

De ce o reformă reală? Pentru a înlocui învățământul reproductiv cu un învățământ preponderent formativ, centrat pe competențe specifice generatoare de autonomie educativă și acțională; pentru a face posibilă trecerea de la un învățământ colectivizat la unul individualizat, garant al șanselor egale pentru fiecare; pentru a înlocui învățământul centralist cu unul descentralizat, în care autonomia să fie realitate; pentru a înlocui idealul enciclopedismului cu asumarea regulilor generative de performanță; pentru a se putea trece de la politica dezvoltării extensive la politica performanțelor științifice cu impact asupra societății și cunoașterii.

Aceste tinte (scopuri) ale unei reforme atotcuprinzătoare și efective a învățământului nu se pot realiza în doar câțiva ani, dar trebuie ca reforma să fie continuată cu insistență și susținută inclusiv politic pentru ca starea prelungită de latență a sistemului să nu evolueze spre o formă de inerție cronicizată.

În același context, se apreciază că reușita sau eșecul reformei sistemului de învățământ depinde și de schimbarea mentalităților. În absența unor reconsiderări a credințelor, convingerilor și atitudinilor împărtășite de membrii instituțiilor școlare, schimbările profunde și plene promovate la nivel administrativ sau curricular risca să nu antreneze reconsiderarea rolurilor învățământului în societatea nou creată, existând chiar pericolul de a se reveni la vechile structuri.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR ÎN VÂRSTĂ
OPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Desigur, schimbarea mentalitatilor este un proces dificil si de durata, dar cu efecte notabile, pe termen lung, asupra performantelor institutiei scolare. Actuala reforma a invatamantului pregateste intrarea in secolul XXI, secolul cunoasterii si al invatarii. De aceea, evolutia cantitativa si calitativa a invatamantului, eficacitatea cu care scoala isi indeplineste misiunea sociala sunt hotaratoare pentru viitorul societatii in care functioneaza. Sunt semnale ca secolul XXI va fi dominat de cercetare, inovatie, creativitate. Romania se pregateste, cu resursele limitate de care dispune, pentru a tranzita spre acest nou tip de societate a invatarii. Invatamantul poate contribui la pregatirea noii societati in masura in care intre obiectivele majore ale reformei se situeaza si urmatoarele patru repere fundamentale :

1. armonizarea continutului invatamantului cu principiile functionarii societatii postcomuniste: economie de piata, stat de drept, pluralism politic, libertati individuale imprescriptibile;

2. transformarea scolilor in medii de revigorare morala, de renastere cognitiva si de innoire tehnologica - cu efecte la nivel macrosocial;

3. rezolvarea in timp util a problemelor rezultate din modernizarea tardiva a Romaniei, folosind parghiile specifice invatamantului, prin asigurarea calificarilor solicitate de piata muncii, prin cercetarea stiintifica, prin politica educationala;

4. compatibilizarea organizarii, functionarii si evaluarii scolare si academice cu reperele practicate si armonizate deja in spatiul euro-atlantic.

Aceste repere sunt, cel putin in principiu, tangibile si rezonabile in masura in care reforma invatamantului este promovata prin innoiri legislative si sustinuta financiar, astfel incat schimbarea de paradigma efectiv sa se produca; o alta conditie ar fi ca reforma invatamantului sa se coreleze cu celelalte reforme sectoriale, astfel incat sa preceada si sa integreze optiunile strategice ale celorlalte sectoare, afirmandu-se ca o schimbare reala de sistem pornita din ratiuni profesionale si care se racordeaza la nevoia de globalizare a cunoasterii si a performantelor economice. Se degaja si o concluzie: „...fara o reforma a invatamantului, Romania va ramane in mod fatal o tara saraca, prada demagogiei de ocazie si loc din care se scurg spre exterior tineri specialisti, lipsiti de perspectiva in propria tara”.

Educatia si, implicit, invatamantul au intrat pe agenda politicilor in Europa Centrala din doua ratiuni distincte.

Prima consta in nevoia de adaptare a educatiei in raport cu societati care abia au parasit totalitarismul si s-au reorientat in directia societatilor deschise ale Occidentului.

A doua ratiune consta in dorinta resimtita de tarile Europei Centrale si de Est de a-si adecva performantele intelectuale si tehnologice in raport cu lumea accidentala. Este clar pentru oricine ca munca, studiile, petrecerea timpului liber in Europa de astazi sunt pregnant caracterizate de mobilitate, de schimburi interculturale si de comunicare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Contactele, cooperarea și parteneriatul european fac parte integrantă din viața cotidiană a guvernelor, a mediilor de afaceri, a asociațiilor profesionale și a oamenilor obișnuiți.

În acest context, educația se confruntă cu solicitarea de a se reorganiza astfel încât soluțiile noi să fie posibil de aplicat pe scară largă. Procesele educative subliniază tendința tot mai puternică de unitate a țărilor și popoarelor europene și fondarea pe baze noi a relațiilor dintre ele, precum și adoptarea unei optici europene și luarea deciziilor la nivel european. Această „optică europeană” vizează formarea unor cetățeni liberi, dornici și capabili să se implice în viața socială și politică a comunității.

Învățământul românesc prezintă premisele unui învățământ de tip european prin „sistemul de valori pe care le promovează, prin tipul de instituții educative care se străduiește să le consolideze, prin predilecția pentru cultura și educație interculturală și prin calitatea elitelor pe care le formează”.

Integrarea europeană a devenit o prioritate a politicii educaționale promovate la nivel național prin noile curricule, standardele de calificare profesională și tipurile de diplome acordate, noile manuale școlare care au fost concepute în acord cu exigențele aderării la Uniunea Europeană, ca și printr-o serie de demersuri cum ar fi: reorganizarea studiilor în spiritul Declarației de la Bologna (1990); introducerea de elemente de studii europene în curriculum preuniversitar (în 2000); reglementarea practicii extensiunii universale prin franchising (1998); participarea specialiștilor români la programele Bancii Mondiale, Phare, Tempus, Leonardo, Socrates; aderarea la proiecte regionale; programe interguvernamentale de schimburi culturale și științifice, la care participă elevi, studenți, profesori și cercetători; prezența învățământului universitar românesc în circuitul învățământului internațional, confirmată prin numărul mare de studenți străini, care studiază în România.

La nivelul învățământului preuniversitar, principalele acțiuni destinate integrării europene sunt:

1. restructurarea învățământului profesional și tehnic astfel încât formarea profesională să se realizeze la nivelul standardelor de pregătire din țările Uniunii Europene și în concordanță cu structura ocupatională specifică evoluției dinamice a pieței muncii în România. Pentru a cultiva egalitatea șanselor și a asigura posibilitatea continuării studiilor de către absolvenții învățământului preuniversitar, în noul curriculum național au fost introduse noi discipline de studiu: educație anteprenorială, tehnologia informației, cultura civică, informare și consiliere vocatională etc.. Totodată, noul curriculum permite abordări în funcție de interesul și afinitățile elevilor și de cerințele mediului local de afaceri.

2. elaborarea standardelor ocupationale și a sistemului de criterii privind elaborarea și certificarea - proiect finanțat de Banca mondială și Phare - VET. La acest program, derulat cu sprijinul Consiliului Pentru Standarde Ocupationale (COSA), au fost atrasi și

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
 ☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

reprezentantii operatorilor economici (manageri si sindicate ale salariatilor) pentru a reorganiza intreaga paleta de meserii si specializari pe familii ocupationale si, respectiv, competente - cheie;

3. informarea si consilierea privind cariera (subcomponenta a programului de consiliere a adultilor) - proiect finantat de Banca Mondiala si destinat furnizarii de informatii cu privire la piata fortei de munca si producerii de suporturi materiale pentru aceasta activitate: profile profesionale, sisteme interactive computerize de consiliere pentru cariera, chestionare de interese profesionale si teste de aptitudini, postere etc.. Acest program a fost conceput si derulat in ideea acomodarii romanilor cu specificul pietei unice europenee a muncii, fiind o modalitate specifica de a face educatie economica.

4. intarirea capacitatii managerial si financiare a retelei scolare

- program care beneficiaza de sprijinul si asistenta tehnica a unei echipe de specialisti din Marea Britanie (de la Center For British Teachers si de la Know How Found), vizeaza pregatirea managerilor scolari, constituirea unui sistem informational eficient, adoptarea unui sistem unitar si coerent de evaluare al calitatii procesului educational.

5. modernizarea evaluarii si examinarii scolare - prin introducereanoilor descriptori de performanta (calificative), reorganizarea anului scolar pe doua semestre in locul traditionalelor trimestre, modernizarea examinarii prin schimbarea fireasca a accentului de la examenul de acces intr-un ciclu scolar la examenul de finalizare a studiilor. Crearea unui sistem national de evaluare ramane inca o prioritate a viitorului apropiat.

La nivelul invatamantului superior, inca din 1990 relansarea schimburilor internationale si integrarea in structurile educationale de nivel european au constituit o preocupare majora. Reforma invatamantului superior si reluarea relatiilor interuniversitare au fost sprijinite de programele Uniunii Europene: TEMPUS, SOCRATES, LEONARDO, CEPES, finantarea fiind asigurata de Banca Mondiala si Phare. Cateva exemple sunt relevante din acest punct de vedere:

1. Programul Phare Tempus, a debutat in anul 1991. Obiectivele programului au vizat:

- redefinirea curriculumului academic si actualizarea continutului disciplinelor universitare;

- proiectarea de cursuri de scurta durata, cu impact direct in plan economic si pe piata fortei de munca in domenii precum sistemul bancar si financiar, management, turism, asistenta medicala si sociala, mass-media etc..;

- dezvoltarea dimensiunii interdisciplinare a educatiei;

- dezvoltarea si diversificarea ofertei educationale;

- sporirea competentelor didactice;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
 ☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN/POSDRU/144/6.3/5/126567

- consolidarea unor structuri organizational noi pentru invatamantul postuniversitar, in deosebi in domenii legate de integrarea europeana (studii aprofundate, masterat, doctorat);

- introducerea sistemului creditelor transferabile;
- promovarea parteneriatului universitate - agent economic;
- pregatirea pentru participarea la programe comunitare.

2. Programul SOCRATES (componenta ERASMUS) - program de cooperare europeana in care a fost cooptata si Romania in 1997; contribuie la consolidarea dimensiunii europene a studiilor derulate in universitati. Principalele activitati sunt:

- programe intensive pentru studenti si profesori, realizate in context european;
- generalizarea folosirii sistemului de credite transferabile pentru a facilita intensificarea mobilitatii interne si internationale a studentilor si pentru a asigura recunoasterea academica a perioadelor / stagiilor de studiu;
- restructurarea examenelor de licenta potrivit uzantelor europene;
- reorganizarea specializarilor academice pe trunchiuri mai largi, pentru a asigura compatibilitatea intre titlul academic (diploma) si cerintele externe de dinamice ale unei pietei a muncii in alt calificate;
- organizarea doctoratului in cotutela.

3. Un alt program Phare este destinat sprijinirii reformei sistemului de management academic si instituirea autonomiei universitare. Programul este asistat de Universitatea din Paris si de Centrul European UNESCO de Invatamant Superior (CEPES) si vizeaza:

- separarea managementului administrativ - financiar de conducerea academica;
- separarea finantarii activitatii de invatamant de subventionare a functionarii spatiilor de cazare;
- trecerea, in 1999, la finantarea globala si autonomizarea financiara reala a universitatilor;
- introducerea unor mecanisme moderne de evaluare interna si externa a calitatii ofertei educationale, cu perspectiva de a diferentia finantarea diferitelor programe si de a oferi informatii complete asupra folosirii banului public;
- dezvoltarea unui sistem computerizat integrat pentru finantarea universitatilor.

Concluzionand, promovarea programelor de formare scolara / universitara / postuniversitara asigura valorificarea noului cadru legal si institutional al colaborarii internationale, circulatiei internationale a ideilor, a publicatiilor de specialitate, a profesorilor si a studentilor, confruntarea internationala a experientelor de formare a specialistilor sunt atat factori de promovare, cat si efecte ale competitivitatii fiecarei universitati.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRȘTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Continutul educatiei economice in invatamantul superior

Continuturile programelor de educatie economica si antreprenoriala pot fi definite ca ansambluri structurate si coerente de cunostinte, priceperi, deprinderi, competente si abilitati specifice domeniului, precum si a unor norme de comportament economic.

Practic, continuturile formative vizeaza atat componentele cognitive ale procesului educational, care reunesc aspecte de factura intelectuala ale ofertei de educatie economica, cat si componentele actionale ce inglobeaza deprinderile, priceperile, abilitatile si competentele specifice profilului de pregatire si respectiv directiei de specializare si componentele afectiv-atitudinale ce vizeaza receptivitatea, flexibilitatea, motivatiile, atitudinile si convingerile, sentimentele -intr-un cuvant conduita subiectilor de educat (este acea componenta existentiala si evolutiva a educatiei). Evident ca cele trei categorii de componente nu pot fi tratate separat deoarece alcatuiesc « triada indestructibila a educatiei »:

“a sti” (a cunoaste)

“a sti sa fii si sa devii” - “a sti sa faci“

(a evolua)-(a actiona)

Din perspectiva temporal-evolutiva, continuturile formative sunt continuu perfectibile, ca urmare a evolutiilor de pe pietele educational si a muncii, ca si sub impactul factorilor socio-culturali si tehnico-stiintifici, care impun reconsiderarea, imbogatirea si diversificarea acestora.

In ceea ce priveste invatamantul universitar, se remarca faptul ca dupa anul 1989 efectivele de studenti si de cadre didactice a sporit sensibil. In topul preferintelor tinerilor aspiranti la un titlu academic si o calificare superioara se afla profesiile de economist si de jurist, incitatie pentru aceste profesii fiind deosebita.

Lumea profesiilor diversificandu-se, normal ca si continuturile formative au fost reconsiderate si adecvate, intr-o masura apreciabila, la solicitarile pietei muncii. Pentru invatamantul economic la nivel superior, oferta educationala este generoasa sub aspectul planurilor de invatamant, directiilor de specialize, aprofundare si perfectionare, programelor de studii. Dezvoltarea curriculara, solicitata de reforma invatamantului, se produce prin compatibilizare cu structurile educationale similare din spatiul european. Au fost abandonate aproape in totalitate filierele inguste si restrictive de formare profesionala unilateral, asigurandu-se o pregatire generala de baza, numita « pregatire magistrala », care permite formarea specializata in a doua etapa de instruire universitara, prin inscrierea pe anumite rute/trasee educationale, in functie de preferintele si de interesele studentului. O astfel de structura curriculara este conceputa prin coroborarea cu nevoile tanarului de a-si spori capitalul uman educational si, pe cale de consecinta, de a-si asigura intr-un viitor relativ apropiat sansa de integrare si mentinere pe piata muncii.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRȘTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Analiza schimbarilor produse in invatamantul economic superior, evidentiaza o realitate de necontestat: posibilitatile de educare in spiritul economiei concurentiale s-au diversificat atat in plan vertical, cat si orizontal. Organizarea procesului de invatamant pe cicluri de studii, de lunga durata si scurta durata, asigura continuitatea formarii scolarului, stimulandu-l sa se preocupe de planificarea si, ulterior, dezvoltarea carierei. De asemenea, introducerea studiilor aprofundate si a masterului constituie un factor de cointeresare pentru formarea profesionala continua.

De asemenea, s-a diversificat structura intrainstitutionala prin abordarea unor noi arii ale cunoasterii, unele marginalizate pana de curand (economia mediului, ecologia, administrate publica si locala, economie si comunicare economica, management strategic, pietele financiare, economia si dreptul afacerilor etc.). Scopul: sporirea gradului de atractivitate a unor specializari si, mai ales, racordarea la nevoile de personal calificat de pe piata muncii. Aceasta diversificare a avut ca si consecinta modernizarea planurilor de invatamant, prin introducerea de noi directii de specializare cu un pronuntat caracter inter si pluridisciplinar.

Rutele profesionale vizeaza inclusiv domenii de granita si de varf din economia mondiala (eco-economie, economia si dreptul afacerilor, economie si sociologie rurala, politici economice, economie matematica s.a.).

Diversificarea structurilor verticale si orizontale determina largirea spectrului ofertelor de educatie economica astfel incat sa se raspunda exigentelor pietei muncii si, in acelasi timp, sa se dea curs aspiratiilor de atingere a unor standarde educationale cat mai inalte, care sa asigure integrarea in structurile europene.

Pentru orice individ, dar in deosebi pentru un tanar, cultura economica este esentiala deoarece faciliteaza intelegerea corecta a importantei « schimbarii de paradigma », ajuta la evitarea abordarilor exclusiviste ale fenomenului economic, diminueaza pana la anihilare tendinta de absolutizare a unor factori conjuncturali sau aleatori in detrimentul trendului de perspectiva, determina evitarea supralicitarii costurilor economice prin ignorarea celor sociale, contribuie la schimbari esentiale de mentalitate si de comportamentale.

Scoala economica romaneasca are menirea de a contribui efectiv nu numai la relansarea economica si integrarea europeana, ci si de a pregati pe viitorul economist pentru relansarea si integrarea europeana, inclusiv in calitate de cetatean al secolului XXI. Pe piata comunitara a fortei de munca, acest tanar se va putea impune atat printr-o calificare deosebita, cat si printr-un nivel de cultura generala si economica mai elaborat. Occidentul apreciaza (si exploateaza, este adevarat) evolutia intelectuala si culturala a tinerilor ce vin din Romania. Redimensionarea planurilor de invatamant si reconsiderarea programelor de studii sunt destinate, practic, conturarii unui nou tip de specialist, abilitat in prospectarea cerintelor pietei muncii si, in extenso, capabil sa contribuie la dezvoltarea economica.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTICE
OIPOSDRU Regiunea București-IfovUniversitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, sect.2, et. 1, București @ profemin@spiruharet.ro
☎ Tel. 021.455.1942 🌐 profemin.ro

PROFEMIN(POSDRU/144/6.3/5/126567)

Analiza cererii și ofertei de educație economică existentă în România evidențiază atât realizări, care se constituie în motive de satisfacție și speranță, cât și unele distorsiuni apărute cu precădere la nivelul relaționării ofertei cu cererea de educație economică, aceasta din urmă depășind cu mult posibilitățile de ofertare ale sistemului național de învățământ, datorită mutațiilor structurale produse pe piața muncii și, implicit, sporirii nevoii de a investi în capitalul uman astfel încât să se obțină creștere economică. Așa se explică: extinderea somajului (inclusiv pentru persoane care posedă calificare superioară); descalificarea la o vârstă când individul în cauză nu mai are efectiv posibilitatea să se reorienteze profesional și accepte munca necalificată și prost plătită; diminuarea satisfacției muncii și a lucrului bine făcut și, în consecință, scăderea randamentului individual și social; subutilizarea capitalului uman educațional de către sistemul economic în ansamblul său s.a.m.d.

Din aceste considerente este necesară analiza în continuare a activităților destinate consilierii și orientării școlare și profesionale, activități destinate armonizării structurilor ocupationale și de calificare, care vin în întâmpinarea nevoilor fundamentale ale individului (copil, tânăr sau adult) de a se cunoaște pe sine, de a se relaciona cu semenii săi, de a lua decizii pertinente în materie de formare profesională, de a-și forma un stil de viață sănătos, de a respinge rutina și blazarea. Consilierea și orientarea profesională reprezintă, în ultima instanță, un instrument de referință destinat atenuării dezechilibrelor de pe piața muncii și de pe cea a educației.

Ștefan BARBĂLATĂ
Expert organizare evenimente